

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio VI. De prædestinatione. Et habet art. sex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

inuenitur voluntas, ad quam primo pertinet rō boni, & finis, & omnibus, quæ sunt in nobis vitis, sicut instrumentis ad cōsecutionē finis, quāuis in aliquo respectu intellectus voluntatē præcedat: propinquius autē voluntati est intellectus, remotiora sunt corporales vires, & ideo ipse Deus, q̄ est simpliciter primus prouidens, imprimit solus in voluntatē nostrā, Angelus autē, qui cum sequitur in ordine causarum, imprimit in intellectum nostrum, sicut quod per Angelos illuminatur, purgatur & perficitur: sed cœlestia corpora, q̄ sunt inferiora agētia, imprimere possunt in vires sensibiles, & alias organicas affixas. Secundum vero, qd̄ motus vnius potentia: aīæ redundat in aliā, contingit, qd̄ impressio corporis cœlestis redundat in intellectum, quasi p̄ accidens, & vltierius in voluntatē, & similiter impressio Angeli in intellectum redit ad voluntatē per accidens: sed tamē quātum ad hoc diuersa est dispositio intellectus, & voluntatis ad vires sensitiuas. intellectus n. naturaliter mouetur a sensitiua apprehensiuā motiua, per modū quo obiectum mouet potētia: q̄ phāntasma se habet ad intellectum, sicut color ad visum, vt dī in 3. de anima. & ideo perturbata vi sensitiua interiori de necessitate perturbat intellectus, sicut videmus, qd̄ læso organo phantasiae de necessitate impedit actiō intellectus, & sicut hūc modum redū dare pot̄ in intellectum actiō, vel impressio corporis cœlestis, quasi per viam necessitatis, per accidens tamē, sicut in corpora per se: & dico necessario, nisi sit contraria dispositio ex parte mobilis, sicut appetitus sensitiuus non est naturaliter motiuis voluntatis: sed e cōuerso, q̄ appetitus superior mouet inferiorē appetitum, sicut sphaera sphaerā, vt dī in 3. de anima, & quātumcūq; appetitus inferior perturbetur per aliquam passionē iræ, vel cōcupiscētia, non oportet quod voluntas perturbetur, immo habet potētiā repellendi hūc p̄ turbationē, vt dicitur Gene. 4. sub te crit appetitus eius, & tu dominaberis illius. & ideo ex corporibus cœlestibus non inducitur aliqua necessitas, nec ex parte recipientium, nec ex parte agentium, in actibus humanis: sed inclinatio sola, quā etiā voluntas repellere potest per virtutem acquisitā, vel inuisam.

A mouet ad speciem, & ad effectus consequentes totam speciem, qui non possunt in qualitates elementares reduci.

AD QVINTVM dicendum, quod aliquis effectus est a corporibus cœlestibus in istis corporibus, qui non caulatur ex calido & frigido: sicut quod magnes attrahit ferrum, & per hunc modum aliqua dispositio in corpore humano relinquitur a corpore cœlesti, ex quo contingit vt anima ei coniuncta inclinatur ad hoc, vel illud artificium.

AD SEXTVM dicendum, quod verbum Isaac si oportet saluari est intelligendum secundum inclinationem tantum, modo prædicto.

AD SEPTIMVM dicendum, quod multitudo, vt in pluribus sequitur inclinationes naturales, in quātum homines multitudinis acquiescunt passionibus: sed sapientes ratione superant passiones & inclinationes prædictas. & ideo magis est probabile de aliqua multitudine quod operetur id, ad quod inclinatur corpus cœlestis quam de vno homine singulari, qui forte per rationem superat inclinationem prædictam, & simile esset si vna multitudo hominum colericorum poneretur, non de facili contingeret quin ad iracundiam moueretur: quāuis de vno possit magis accidere.

C *QVÆSTIO VI.*

De prædestinatione.

In sex articulos diuisa.

- ¶ **Primò** enim queritur, Vtrum prædestinatio ad scientiam vel voluntatem spectet.
- ¶ **Secundò**, Vtrum, prædestinatio meritorum sit causa prædestinationis.
- ¶ **Tertiò**, Vtrum, prædestinatio certitudinē habeat.
- ¶ **Quartò**, Vtrum, prædestinatorum numerus sit certus.
- ¶ **Quintò**, Vtrum, prædestinatis certa sit sua prædestinatio.
- ¶ **Sextò**, Vtrum, prædestinatio iuuari valeat precibus sanctorum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum prædestinatio ad scientiam, vel voluntatem spectet.

QVÆSTIO est de prædestinatione. Et primo queritur, vtrum prædestinatio pertineat ad scientiam vel ad voluntatem. & videtur quod ad voluntatem sicut ad genus, quia vt dicit Aug. in lib. de prædestinatione sanctorum, prædestinatio est propositum miserendi: sed propositū est voluntatis, ergo & prædestinatio.

¶ **2 Præ.** Prædestinatio videtur idem esse cum electione æterna, de qua dicitur Ephes. 1. Elegit nos in ipso &c. quia iidem dicuntur electi & prædestinati: sed electio secundum Philosoph. in 6. & 10. Ethic. magis est appetitus quam intellectus. ergo & prædestinatio magis ad voluntatem quam ad scientiam pertinet. sed dicendum quod electio prædestinationem præcedit, nec est idem ei.

¶ **3 Sed contra.** Voluntas sequitur scientiam, & nō præcedit: sed electio ad voluntatem pertinet. si igitur electio prædestinationem præcedit, prædestinatio non potest ad scientiam pertinere.

¶ **4 Præ.** Si prædestinatio ad scientiam pertineret, idem videretur esse prædestinatio quod præscientia, & sic quicumque præsciret salutem alicuius, prædestinaret illum: sed hoc est falsum. Prophetæ enim

Com. 29. no. 1.

Com. 27. no. 1.

Com. 27. no. 1.

1. p. q. 23. ar. 6. tit. 6.

2. 2. li. 5. a. 2. & 3. 10. 5.

QVAES. VI. DE PRÆDESTINATIONE, ART. I.

enim præsciuerunt salutem gentium, quam non prædestinauerunt, ergo &c.

¶ 5 Præt. Prædestinatio causalitatem importat: sed causalitas non est de ratione scientiæ, sed magis de ratione voluntatis, ergo magis prædestinatio pertinet ad voluntatem, quam ad scientiam.

¶ 6 Præt. Voluntas in hoc a potentia differt, quod potentia respicit effectus tantum in futuro: non. n. est potentia respectu eorum quæ sunt vel fuerunt: voluntas vero respicit æqualiter effectum præsentem & futurum, sed prædestinatio dicit effectum in præsentem & in futuro, unde & ab Aug. dicitur quod prædestinatio est preparatio gratiæ in præsentem, & gloriæ in futuro, ergo prædestinatio pertinet ad voluntatem.

¶ 7 Præt. Scientia non respicit res vt factas vel faciendas, sed magis vt scitas vel sciendas: prædestinatio vero respicit id quod sciendum est, ergo prædestinatio ad scientiam non pertinet.

¶ 8 Præt. Effectus magis denotatur a cā proxima quā a cā remota, sicut homo generatur ab hoīe magis quā a generāte sole: sed prædestinatio est a scientiā & voluntate: scientiā autē est cā prior & remotior quā voluntas, ergo preparatio magis pertinet ad voluntatē quā ad scientiā: sed prædestinatio est preparatio ad gratiam & gloriam, vt dicit Aug. ergo &c.

¶ 9 Præt. Quādo multi motus ordinantur ad vnū tantum, tota motuū coordinatio formā substantiale de potentia materiæ ordinatur primo alteratio, secundo generatio, & totum notatur generatio: sed ad aliqd preparandum ordinatur primo motus scientiæ, secundo motus voluntatis, ergo totum dicitur voluntati attribui, & ita prædestinatio in voluntate esse videtur.

¶ 10 Præt. Si unum priorum maxime appropriat alicui, reliquum maxime remouetur ab eodē: sed mala maxime appropriantur diuinæ præsciētiae: malos. n. dicimus præscitos, ergo præsciētia nō respicit bona, prædestinatio autē est de bonis salutaribus tantum, ergo prædestinatio nō pertinet ad præsciētiam.

¶ 11 Præt. Illud quod proprie dicitur, glossa nō indiget: sed in sacra scriptura quādo cognitio respectu boni dicitur, glossatur pro approbatione, ut patet I. Cor. 6. Si quis diligit Deum hic cognitus est a Deo. i. approbatus, & 1. Ti. 2. Nōuit dominus qui sunt eius. i. approbat, ergo notitia non est proprie de bonis: sed prædestinatio est proprie de bonis, ergo &c.

¶ 12 Præt. Preparare est motiue virtutis, quia ad opus pertinet: sed prædestinatio est preparatio, ut dictum est, ergo prædestinatio ad uirtutem motiue pertinet, ergo ad uoluntatem, & non ad scientiam.

¶ 13 Præt. Ratio exēplata sequitur rōnē exēplare: sed in rōnē humana quæ est exēplata a diuina uidemus preparatio est uoluntatis, & nō scientiæ, ergo & in preparatione diuina erit similiter, & sic idē quod prius.

¶ 14 Præt. Omnia attributa diuina, sunt idē secundū rē: sed differētia eorum ostēditur ex diuersitate effectuum. A diuino ergo attributum dicitur reduci aliqd de Deo dictū, cui eius effectus appropriatur: sed gratia & gloria sunt effectus prædestinatiōis & appropriantur uoluntati, siue bonitati, ergo & prædestinatio ad uoluntatem pertinet, & non ad scientiam.

SED CONTRA est, quod dicitur gl. super illud Rom. 8. Quos præsciuit & prædestinavit &c. prædestinatio inquit est præsciētia & preparatio beneficiorū Dei &c.

¶ 2 Præt. Omne prædestinatum est scitum, sed nō e conuerso, ergo prædestinatum est in genere sciti, ergo & prædestinatio erit in genere scientiæ.

¶ 3 Præt. Magis est ponēdū vnūquodq; in genere eius, quod cōuenit ei semper, quā in genere eius, quod nō cōuenit ei semper: sed prædestinatio cōuenit semper id, quod est ex parte scientiæ, semper enim prædestinatio præsciētiae cōcomitatur, non autem semper cōcomitatur eā appositio gratiæ, quæ est p voluntatē: quia prædestinatio est æterna: appositio autē gratiæ temporalis, ergo prædestinatio magis debet poni in genere scientiæ, quam uoluntatis.

¶ 4 Præt. Habitus cognitiui, & operatiui inter intellectuales uirtutes a philosopho cōputantur, quæ ad rationem magis pertinent, quam ad appetitum, ut patet de prudentia, & arte in 6. Ethic. Scd prædestinatio importat principium operatiuum, & cognitium, quia & est præsciētia, & preparatio, vt ex definitione inducta patet, ergo prædestinatio magis pertinet ad cognitionem, quam ad uoluntatem.

¶ 5 Præt. Contraria sunt in eodem genere, scd prædestinationi est contraria reprobatio, cum ergo reprobatio fit in genere scientiæ, quia Deus prædestinat malitiam reprobatorum, & non facit eam, uidentur quod prædestinatio sit in genere scientiæ.

RESPON. Dicendum, quod destinatio unde nō est prædestinatiōis asflumitur, importat directionē ad cuius in finē, unde aliquis dicitur nuntium destinare, qui cum dirigit ad aliqd faciendum, & quod illud, quod proponimus, ad executionē dirigimus, ut ad finem, ideo id, quod proponimus, dicitur destinare secundum illud Macha. 6. de Eleazar, quod destinauit in corde suo non admittere illuc, propter uitæ amorem: sed hæc præpositio præterea adiungitur, adiungit ordinem ad futurum, unde, cum destinare nō sit, nisi eius, quod est, prædestinare potest esse etiā eius, quod non est, & quantum ad hæc duo prædestinatio sub prouidentia rationatur, vt pars eius, dictum est enim in præcedentibus de prouidentia, quod ad prouidentiam pertinet directio in finem, prouidentia etiam a prouidentia respectu futuri, & a quibusdā definitur, quod prouidentia est præsens notio futuri pertractans eorum: sed tamen prædestinatio quantum ad duo a prouidentia differt: prouidentia, n. dicitur emittentem ordinationem in finem, unde se extendit ad omnia, quæ a Deo in finem aliquem ordinantur, siue sint rōnabilia, siue irrōnabilia, siue bona, siue mala: prædestinatio autē respicit tantum illum finē, qui est principalis rationali creaturæ, utpote gloriā, & ideo prædestinatio nō est, nisi hominum, & eorum que spectat ad salutē, differt etiam alio modo, in quolibet enim ordinatione ad finē est duo considerare, scilicet ordinē, & exitum, vel euentū ordinis non enim omnia, que ad finē ordinantur, finē consequuntur, prouidentia ergo ordinē in finem respicit tantum, unde per Dei prouidentiam omnes homines ad beatitudinē ordinantur: sed prædestinatio respicit etiā exitum, vel euentum ordinis, unde nō est nisi eorum, qui gloriā consequuntur. Sicut igitur debet prouidentia ad impositionē ordinis, ita debet prædestinatio ad ordinis consequuntur, non est principaliter ex proprijs uiribus: sed ex auxilio gratiæ diuinitus date, ut sicut de prouidentia supra dictū est, quod cōsistit in actu rōnis, sicut & prouidentia cuius est pars, eo quod solius rōnis est dirigere, vel ordinare, ita etiā & prædestinatio in actu rōnis consistit dirigentis, vel ordinantis in finē: sed ad directionē in finem præcogitur uoluntas finis, nullus enim aliquid

In li. de bono persequantur, c. 24. tom. 7.

Ibidem.

In argum. 6. & 8.

Glo. ord. ibi sumitur ex Aug. in li. de bono persequantur, c. 14. tom. 5.

aliquid in finē ordinat, qd non vult, vnde etiam perfecta prudentiæ electio non pōt esse, nisi in eo, qui habet virtutem moralem s̄m Philo. in 6. Ethic. per virtutē. n. moraliē affectus alicuius in fine stabilitur, ad quem prudentia ordinat: finis autem, in quem prædestinatio ordinat, nō est vniuersaliter cōsideratus: sed s̄m comparationem eius ad illum, qui finem ipsum consequitur, quē oportet esse distinctū apud dirigentem ab his, qui finē illū non consequuntur. & ideo p̄destinatio præsupponit dilectionem, per quā Deus vult salutē alicuius, vnde sicut prudēs non ordinat in finem, nisi in quantum est temperatus, vel iustus: ita Deus non prædestinat, nisi in quantum est diligens. præxigitur etiā, & electio, per quā ille, qui in finē infallibiliter dirigitur ab alijs separatur, qui nō hoc modo in finē dirigitur: hæc autē separatio nō est propter diuersitatē aliquam inuenta in his, qui separantur, quæ posset ad amorem incitare: quia antequā nati essent, aut aliqd boni egissent, aut mali dictum est, Iacob dilexi, Esau autē odio habuit, vt d̄ Roma. 9. Et ideo prædestinatio præsupponit electionē, & dilectionē, electio vero dilectionē. Ad prædestinationē vero duo sequuntur. scilicet cōsecutio finis, qui est gloriificatio, & collatio auxiliij ad cōsequendum finē, quod est appositio gratiæ quod ad vocationē pertinet, vnde & prædestinationis duo effectus assignantur, scilicet gratia, & gloria.

AD PRIMUM ergo dicendū, q̄ in actibus animæ ita est, quod præcedens actus includitur quodammodo virtute in sequenti, & quia prædestinatio præsupponit electionem, quæ est actus voluntatis, ideo in ratione prædestinationis aliquid includitur ad voluntatem pertinens, & propter hoc propositum, & alia ad voluntatem pertinentia in definitione prædestinationis quandoque ponuntur.

AD SECUNDUM dicendū, q̄ prædestinatio non est idem electioni: sed præsupponit eam, vt dictum est. vnde est, q̄ prædestinati etiā electi dicuntur.

AD TERTIUM dicendū, q̄ cum electio sit rōnis, & voluntatis, dilectio semper electionē præcedit, si referantur ad idē: sed si ad diuersa, tunc nō est inconueniens, qd electio præcedat prædestinationē, quæ dilectionis rōnem importat: electio enim prout hic accipitur pertinet ad ipsum, qui in finē dirigitur: prius autem est accipere illum, qui dirigitur in finē, quam ipsum dirigere in finem. & ideo electio in proposito prædestinationem præcedit.

AD QUARTUM dicendū, q̄ p̄destinatio quāuis ponat̄ in genere sciētia, n̄ aliquid supra scientiam, & supra præscientiā addit. scilicet directionē, vel ordinationē in finē: sicut etiā prudentia supra cognitionē. vñ sicut non omnis cognoscens quid agendū sit, est prudens: ita nec oīs præsciēs est p̄destinās.

AD QUINTUM dicendū, quod quāuis causalitas non sit de ratione sciētia, in quantum huiusmodi, est tamen de ratione sciētia, in quantum est dirigens, & ordinans in finem, quod non est voluntatis: sed rationis tantum: sicut etiam intelligere est de ratione animalis rationalis, non in quantum est animal, sed in quantum est rationale.

AD SEXTUM dicendū, qd sicut voluntas respicit effectū præsentē, & futurum: ita & sciētia, vñ quantum ad hoc nō magis potest probari, qd prædestinatio ad vñ eorum pertineat, quam ad alterū: sed tamen prædestinatio proprie loquēdo nō respicit, nisi futurum, qd ex præpositione designatur, quæ importat ordinē ad futurū: nec ē idē dicere habere

A effectū in præsentī, & hēre effectū p̄sentē: q̄ in præsentī esse d̄ quicqd pertinet ad statum p̄sentis vitæ siue sit præsens, siue præteritum, siue futurum.

AD SEPTIMUM dicendū, quod quāuis sciētia in quantum est sciētia, non respiciat faciendā, tamen sciētia practica respicit faciendā, & ad talem sciētiam prædestinatio reducit̄.

AD OCTAVUM dicendū, quod preparatio importat proprie dispositionem potentia ad actum. Est autem duplex potentia, scilicet actiua & passiua: & ideo duplex est preparatio, vna patiētis, secundum quem modum dicitur materia preparari ad formam: alia agentis secundum quam dicitur quod

B aliquis se preparat ad agendum aliquid. Et talē preparationē prædestinatio importat, quæ nihil aliud in Deo ponere potest, quam ipsam ordinationem alicuius in finē. Ordinationis autē principium proximum est rō: sed remotum est voluntas, vt ex dictis patet. & ideo s̄m rōnem inducām prædestinatio principaliter rationi, quam voluntati attribuitur, & per hoc patet solutio ad nonum.

In argum.
Sed contra.

AD X. DICENDUM, quod mala appropriantur præscientiæ, nō quod præscientia sit magis proprie de malis, quam de bonis: sed q̄ bona in Deo habent aliquid aliud respōdens quā præscientia: mala autē nō: sicut et cōuertibile nō indicās substantiā appropriatibi noniē pprij, quod et æque conuenit definitioni propter hoc, q̄ definitio aliquid dignitatis addit.

AD XI. DICENDUM, quod glossatio non semper significat improprietatem: sed est quandoq; necessaria ad specificandum quod generaliter dicitur, & hoc modo glossatio notitia per approbationem.

AD XII. DICENDUM, quod preparare vel ordinare est motiua potētia: im̄: sed motiua non solū est voluntas: sed etiam ratio practica, vt patet in 3. de Anima.

Com. 48. de
scq. com. 2.

AD XIII. DICENDUM, quod in ratione humana ita est, quod preparatio secundum quod importat ordinationem vel directionem in finem, est actus proprius rationis, & non voluntatis.

AD XIV. DICENDUM, quod in attributo diuino, nō solū est cōsiderandus effectus: sed respectus eius ad effectum, quā idem est effectus sciētia potētia & voluntatis: sed non idē respectus ad illum effectum per illa tria nomina importatus. Respectus autem quē prædestinatio importat ad effectum suum, cū respectu sciētia, in quantum est dirigens, magis cōgruit, quam cum respectu potētia & voluntatis. & ideo prædestinatio ad sciētiam reducit̄.

ALIA concedimus. Ad primum & secundum quis ad secundū posset dici, quod non oīs quod est in plus sit genus: quia pōt accidentaliter prædicari.

Ad argumēta in cōtra rium.

AD TERTIUM posset dici, quod quāuis dare gratiam non semper concomitetur prædestinationem: tamen velle dare semper concomitatur.

E Ad vltimum et posset dici, quod reprobatio directe nō opponitur prædestinationi: sed electioni, q̄ qui eligit alterum accipit, & alterū reijcit, quod d̄ reprobare. vnde et reprobatio ex rōne sui noīs magis pertinet ad voluntatem, est enim reprobare quali reſutare: nisi forte dicatur, reprobare idem quod iudicare indignum, quod admittatur: sed pro tanto reprobatio ad præscientiam dicitur in Deo pertinere, quia nihil positivē ex parte voluntatis est in Deo respectu mali culpæ: nō enim vult culpam, sicut gratiam. & tamen reprobatio etiam d̄ præparatio, quantum ad penam, quam etiam Deus vult voluntate consequentē, sed non antecedente.

ARTI-

QVAES. VI. DE PRÆDESTINATIONE, ART. II.

ARTICVLVS III.

Vivum præscientia meritorum causa sit prædestinationis.

1. p. q. 23. ar. 11. q. 5.

In Paoli ad Rom 9. to. 5.

Li. 2. ortho. fidei. c. 29. in fine.

Homil. 3. in numeros inter primas. & mcd. tom. 1.

SECUNDO queritur, utrum præscientia meritorum sit causa vel ratio prædestinationis, & ut quod sic: quia Rom. 9. super illud, Miserebor &c. dicit glo. Ambr. misericordiam illi præparabo, quem scio post errorem toto corde reuersurum ad me: hoc est dare illi cui dandum & non dare illi cui non dandum est, ut eum vocet quem sciat obedire: illum vero non, quem sciat non obedire: sed obedire, & toto corde conuerti ad Deum ad meritum pertinet: contra vero ad demeritum. ergo præscientia meriti vel demeriti est causa vel ratio, quare Deus proponat alij misericordiam facere, & alium a misericordia excludere, quod est prædestinare vel reprobare.

¶ 2 Præ. Prædestinatio includit in se voluntatem diuinam salutis humanæ, nec potest dici quod includat solam voluntatem antecedentem: quia hac voluntate Deus vult omnes saluos fieri, ut dicitur 1. Timoth. 2. & sic sequeretur quod omnes essent prædestinati. Relinquitur igitur quod includit voluntatem consequentem: sed voluntas consequens, vt dicit Damasc. est ex nostra causa, scilicet in quantum nos habemus diuersimode ad merendam salutem vel damnationem. ergo merita nostra præscita a Deo sunt causa prædestinationis.

¶ 3 Præ. Prædestinatio principaliter dicitur propositum diuinum de salute humana: sed salutis humanæ causa est humanum meritum, scientia etiam est causa & ratio voluntatis, quia appetibile scitum voluntatem mouet. ergo præscientia meritorum causa est prædestinationis, cum duorum quæ præscientia continet sint causa illorum duorum, quæ in prædestinatione continentur.

¶ 4 Præ. Reprobatio & prædestinatio significant diuinam essentiam, & connotant effectum in creatura: in essentia autem diuina non est aliqua diuersitas. ergo tota diuersitas prædestinationis & reprobationis ex effectibus procedit, effectus autem sic considerati sunt ex parte nostra. ergo ex parte nostra est, quod prædestinati & reprobi abinuicem segregentur, quod per prædestinationem fit, ergo idem quod prius.

¶ 5 Præ. Sicut sol quantum est de se uniuersaliter se habet ad omnia corpora illuminabilia, quamuis non omnia possint lumen eius æqualiter percipere, ita Deus æqualiter se habet, quamuis non omnia æqualiter se habeant ad participandum bonitatem ipsius, ut a sanctis & prophetis communiter dicitur: sed propter similem habitudinem solis ad omnia alia corpora sol non est causa huius diuersitatis, quod aliquid sit tenebrosus & aliquid luminosus: sed diuersa dispositio corporum ad recipiendum lumen ipsius, ergo & similiter causa huius diuersitatis quod aliqui saluatur, quidam autem damnantur, aut quod quidam prædestinantur, & quidam reprobantur, non est ex parte Dei, sed nostra, & sic idem quod prius.

¶ 6 Præ. Bonum est communicatum sui ipsius, ergo summi boni est summe se communicare, secundum quod unumquodque est capax. si ergo alicui non se communicat, hoc est, quia non est capax eius: sed aliquis est capax, vel non capax salutis ad quam prædestinatio ordinat propter qualitatem meritorum. ergo merita præscita causa sunt, quare aliqui prædestinantur, & aliqui non.

¶ 7 Præ. Ibi Num. 3. Ego tuli leuitas &c. dicit glo. Origenis, Iacob natu posterior primogenitus iu-

F dicatus est: ex proposito. n. cordis quod Deo patuit antequam in hoc mundo nascerent, aut quæquam ageret boni, vel mali, dictum est, Iacob dilexi, Esau odio habui: sed hoc pertinet ad prædestinationem Iacob, ut facti eodem exponunt. ergo præcognitio propositi, quod habiturus erat Iacob in corde, fuit ratio prædestinationis, & sic idem, quod prius.

¶ 8 Præ. Prædestinatio non potest esse iniusta, cum ueritate vite domini sint misericordia, & veritas, nec potest ibi alia iustitia attendi inter Deum & hominem, quæ distributiuæ, non enim ibi cadit commutatio iustitiæ, cum Deus qui bonorum nostrorum non eget, nihil a nobis recipiat: iustitia autem distributiuæ, quæ qualia non, nisi in æqualibus dat, in æqualibus autem non potest attendi, nisi secundum diuersitatem meritorum. ergo quod Deus aliquem prædestinat, & aliquem non, præscientia diuersorum meritorum procedit.

¶ 9 Præ. Prædestinatio presupponit electionem, ut prædictum est: sed electio non potest esse rationabilis, nisi aliqua ratio propter quam unus ab altero differat: nec in electione de qua loquimur, potest aliqua ratio discretionis assignari, nisi ex meritis. ergo cum electio Dei irrationabilis esse non possit, ex positione meritorum procedit, & per consequens prædestinatio, ergo &c.

¶ 10 Præ. Aug. exponens illud Malach. Iacob dilexi, Esau autem odio habui, dicit quod voluntas illa Dei qua vnus elegit, & alium reprobauit, non potest esse iniusta, venit enim ex occultissimis meritis: sed hæc occultissima merita non possunt accipi in propositione, nisi secundum, quod sunt in præscientia. ergo prædestinatio de præscientia meritorum venit.

¶ 11 Præ. Sicut se habet abusus gratiæ ad effectum reprobationis, ita bonus usus gratiæ ad effectum prædestinationis: sed abusus gratiæ in Iuda habuit reprobationis eius, secundum hoc enim reprobatus est, quod sine gratia decessit. Quod autem reprobationem non habuit, non fuit, quia Deus ei dare voluit: sed quia ipse accipere noluit, ut dicit Aug. de serm. & dicitur in Petro, & alio quoque in Diony. ergo, & bonus usus gratiæ ad effectum prædestinationis liber causa est, quare ipse est electus, vel prædestinatus.

¶ 12 Præ. Vnus potest alteri mereri primam gratiam, & eadem ratione videtur, quod possit ei mereri gratiæ continuationem usque in finem: sed ad gratiam finalem sequitur esse prædestinatum. ergo prædestinatio potest ex meritis provenire.

¶ 13 Præ. Prius est secundum Philosophum a quo non conuenitur consequentia: sed hoc modo se habet prædestinatio ad prædestinationem: quia omnia Deus sciuit, quæ prædestinat, mala autem præscit que non prædestinat. ergo præscientia est prius quam prædestinatio: sed prius in quolibet ordine est causa posterioris. ergo præscientia est causa prædestinationis.

¶ 14 Præ. Nomen prædestinationis a destinatione vel missione imponitur: sed missione vel destinatione cognitio præcedit: nullus enim mittit, nisi que cognouit scit. ergo & cogitatio est prior prædestinatio: omnia autem videntur esse causa ipsius, & sic idem quod prius.

SED CONTRA est, quod dicitur in glossa super illud, Non ex operibus, sed ex voluntate &c. quæ sic dicit, sicut non pro meritis præcedentibus illud dictum fuisse ostendit. Iacob dilexi, &c. ita nec pro meritis futuris. & infra super illud, Nunquid iniquitas est apud Deum, dicit glossa, nemo dicat Deum, quia futura opera præuidebat, alterum elegisse, alterum reprobasse. & sic non videtur, quod præscientia meritorum sit causa prædestinationis.

¶ 2 Præ. Gratiæ est effectus prædestinationis, & prius quam

cipium meriti. ergo non potest esse, quod praescientia meritorum sit causa praedestinationis.

¶ 3. Praeterea. Ad Tit. i. dicit Apostolus. Non ex operibus iustitia qua fecimus nos. ergo praedestinatio salutis humanae non provenit ex praescientia meritorum.

¶ 4. Praet. Si praescientia meritorum esset causa praedestinationis, nullus esset praedestinatus, qui non esset merita habiturus: sed aliqui sunt huiusmodi, sicut patet de pueris. ergo praescientia meritorum non est causa praedestinationis.

RESPONS. Dicendum, quod hoc distat inter causam & effectum, quod quicquid est causa causa oportet esse causam effectus: non tamen quicquid est causa effectus, oportet quod sit causa causa de necessitate, sicut patet quod causa prima per causam secundam producit effectum suum, & sic causa secunda causat aliquo modo effectum causa prima: cuius tamen causa, causa non est. In praedestinatione autem est duo considerare. scilicet ipsam praedestinationem aeternam & effectum eius temporalem duplicem. scilicet gratiam, & gloriam: quorum alter habet causam meritoriam, actum humanum. gloria: sed gratia causa non potest esse actus humanus per modum meriti, sed dispositio naturalis quaedam in quantum patens preparatur ad gratiam susceptionem: sed ex hoc non sequitur quod actus nostri, siue gratia praecedant, siue sequantur, sint ipsius praedestinationis causa. Ad inveniendum autem praedestinationis causam, oportet accipere quod prius dictum est. scilicet, quod praedestinatio est quadam directio in finem, quae facit ratio a voluntate mota. unde secundum hoc potest esse aliquid praedestinationis causa, prout potest esse voluntatis motum. Circa quod sciendum est, quod aliquid movet voluntatem dupliciter, uno modo, per modum debiti, alio modo, per modum meriti. per modum debiti movet aliquid dupliciter, uno modo, absolute, & alio modo, ex suppositione alterius. Absolute quidem ipse finis ultimus, qui est voluntatis obiectum: & hoc modo voluntatem movet, ut ab ipso divertere non possit, unde nullus homo potest non velle esse beatus, ut dicit Aug. in lib. de Liber. arb. Sed ex suppositione alterius movet secundum debitum illud, sine quo finis huius non potest. Illud autem, sine quo finis huius potest, sed facit ad bene esse finis ipsius, non movet secundum debitum voluntatem: sed est libera inclinatio voluntatis in ipsum. sed tamen ex quo voluntas est libere inclinata in ipsum, inclinatur in omnia sine quibus hoc huius non potest per modum debiti: ex praesuppositione tamen illius quod primo voluit ponebatur: sicut Rex ex sua liberalitate facit aliquem militem: sed quia non potest esse miles nisi habeat equum, efficitur debitum & necessarium ex suppositione liberalitatis praedictae, quod ei det equum. Finis autem divinae voluntatis est ipsa eius bonitas, quae non dependet ab aliquo alio, unde ad hoc quod habeatur a Deo, nullo alio indiget: & ideo voluntas eius non inclinatur primo ad aliquid faciendum per modum debiti, sed liberaliter ipsum, in quantum est bonitas eius in opere manifesta: sed ex quo supponitur quod Deus aliquid facere velit ex suppositione liberalitatis ipsius per modum debiti cuiusdam, sequitur quod faciat ea sine quibus res ipsa voluta esse non potest, sicut si facere vult hominem quod det ei rationem: ubique autem occurrit aliquid sine quo aliud a Deo volitum esse possit, hoc non procedit ab eo secundum rationem alius debiti: sed secundum meram liberalitatem. perfectio autem gratiae & gloriae sunt huiusmodi bona

A quod sine eis natura esse potest, excedit enim naturalis virtutis limites. unde quod Deus velit alicui dare gratiam, & gloriam, hoc ex mera liberalitate procedit in his autem, quae ex liberalitate procedunt tamen causa volendi est ipsa superabundans affectio volentis ad finem, in quo attenditur perfectio bonitatis ipsius. unde causa praedestinationis nihil est aliud quam bonitas ipsius Dei, & modo est praedictio potest solui quaedam contrarietas, quae inter quosdam verfabatur: quibusdam dicentibus. oia a Deo secundum simplicem voluntatem procedere, quibusdam vero asserentibus. oia procedere secundum debitum a Deo. Quarum opinionum utraque falsa est. Prima non tollit necessarium ordinem, qui est inter effectus divinos ad invicem. Secunda autem ponit oia procedere secundum necessitatem naturae: media autem via est eligenda, ut ponatur ea, quae sunt a Deo primo volita procedere ab ipso secundum simplicem voluntatem: ea vero, quae ad hoc requiruntur procedere secundum debitum ex suppositione tamen, quod tamen debitum non ostendit Deum esse debitorem rebus, sed suam voluntatem: ad cuius expletionem debetur id, quod dicitur procedere secundum debitum ab ipso.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod debitus gratiae usus est quoddam, ad quod divina providentia gratiam collatam ordinat. unde non potest esse quod ipse reatus gratiae usus praescitus sit causa movens ad dandum gratiam. Quod ergo Amb. dicit, dabo illi gratiam, quae scio & non intelligi debet esse quod perfecta cordis conversio sit inclinans voluntatem ad dandum gratiam: sed quod data gratia ad hoc ordinat, ut aliquis accepta gratia perfecte convertatur in Deum.

AD SECUNDUM dicendum, quod praedestinatio includit voluntatem consequentem, quae respicit aliquo modo id, quod est ex parte nostra: non quidem sicut inclinans divinam voluntatem ad volendum: sed sicut id, ad cuius productionem divina voluntas gratiam ordinat, vel etiam sicut id, quod ad gratiam quodammodo disponit, & gloria meretur.

AD TERTIUM dicendum, quod scientia est movens voluntatem, sed non qualibet scientia: sed scientia finis qui est obiectum movens voluntatem, & ideo ex cognitione suae bonitatis procedit quod Deus suam bonitatem amet, & ex hoc procedit quod in alios diffundere velit, non autem propter hoc, quod meritorum scientia sit causa voluntatis secundum quod in praedestinatione includitur.

AD QUARTUM dicendum, quod quavis secundum diversitatem effectuum sumatur diversa ratio attributorum divinarum, non tamen propter hoc sequitur, quod effectus sint cause attributorum divinarum: non enim accipiuntur hoc modo rationes attributorum, secundum ea, quae in nobis sunt, sicut secundum causas: sed magis sicut secundum signa quaedam causarum, & ideo non sequitur quod ea, quae ex parte nostra sunt, sint causa quare unum reprobetur, & alius praedestinetur.

AD QUINTUM dicendum, quod habitudo Dei ad res possumus dupliciter considerare. Uno modo, quantum ad primam rerum dispositionem, quae est secundum divinam sapientiam diversos gradus in rebus constituentem, & sic non eodem modo se habet Deus ad omnia. Alio modo, secundum quod iam rebus dispositis providet, & sic similiter se habet ad omnia in quantum omnibus aequaliter dat secundum suam proportionem. Ad primam autem rerum dispositionem totum hoc pertinet, quod dictum est a Deo procedere secundum simplicem voluntatem, inter quae etiam preparatio gratiae computatur.

Quaest. dis. S. Tho. II Ad

Ad vi. dicendum, qd ad bonitatem diuinā perri-
net inquantū est infinita, vt de pfectionibus quas
vnaquaq; res sū suam naturam requirit, vnicui-
que largiatur, sū quod est eius capax, non autem
requiritur de pfectionibus superadditis inter
quas sunt gratia & gloria, & ideo rō nō sequitur.
Ad vii. dicendum, qd propositum cordis iacob
praescitum a Deo, non fuit causa quare ei dare gra-
tiam voluit: sed fuit quoddam bonū ad qd Deus
gratiam dandam ordinauit, & ideo dicitur quod
ex proposito cordis quod ei patuit, eum dilexit.
quia s. ad hoc eum dilexit, vt tale propositum cor-
dis haberet, vel quia prauidit quod propositum
cordis eius fuit ad gratiæ susceptionē dispositio.

Ad viii. dicendum, qd in illis quæ sunt secun-
dum rationem debiti inter aliquos distribuenda,
est eōtra rationem iustitiæ distributiua, si aqua-
libus inaequalia darentur: sed in his quæ ex libera-
litate donantur in nullo iustitiæ contradicit. Pos-
sum enim vni dare & alteri non dare pro mea li-
bitate voluntatis. huiusmodi autem est gratia, &
ideo non est eōtra rationem iustitiæ distributiua,
si Deus proponat se daturum gratiam alicui, & ali-
cui nō, nulla inaequalitate meritorum cōsiderata.

Ad ix. dicendum, qd electio Dei qua vni eligit
& alium reprobatur, rationabilis est, nec in oportet
quod ratio electionis sit meritum: sed in ipsa ele-
ctione ratio est diuina bonitas. ratio autem repro-
bationis est in hominibus peccatum originale, vt
dicit Aug. vel in futuro pro hoc ipsum, quod est
non habere debitum, ad hoc quod eis gratia con-
feratur: rationabiliter autem possum velle dene-
gare aliquid alicui quod sibi non debetur.

Ad x. dicendum, qd 41. dist. primi libri, dicit Ma-
gister illam auctoritatem esse retractatam ab Aug.
in suo simili, vel si debeat sustineri, referēdū est ad
effectū reprobationis vel praedestinationis, quod
hēt aliquam causam meritoriam vel dispositiuā.

Ad xi. dicendum, qd praescientia abusus gratiæ
non fuit causa reprobationis in iuda, nisi forte ex
parte effectus, quāuis Deus nulli volenti accipere
gratiam eā deneget: sed hoc ipsum quod est velle
accipere gratiam est nobis ex praedestinatione di-
uina. vnde non potest esse causa praedestinationis.

Ad xii. dicendum, quod quamuis meritum
possit esse causa effectus praedestinationis, non ta-
men potest esse praedestinationis causa.

Ad xiii. dicendum, qd licet illud a quo non con-
teritur consequentia, sit aliquo modo prius, tñ
nō sequit, qd sit eō mō prius, quo eā prius dī, sic
enim coloratum esset causa hominis: & propter
hoc non sequitur, quod praescientia sit causa pra-
edestinationis. & per hoc patet solutio ad vltimū.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum praedestinatio certitudinem habeat.

TER TIO quæritur, vtrum praedestinatio hēat
certitudinem, vel non. & videtur quod non.
Nulla enim causa cuius effectus potest variari, ha-
bet certitudinem respectu effectus sui: sed effectus
praedestinationis potest variari, quia ille qui est p-
destinatus potest non consequi effectum praedesti-
nationis, quod patet ex hoc quod Aug. dicit ex-
ponens illud quod habetur Apoc. 3. Tene quod
habes. Si inquit alius non est accepturus nisi ille
perdiderit, certus est electorum numerus. Ex quo
videtur, quod vnus potest amittere & alius acci-
pere coronam, quæ est praedestinationis effectus.

¶ 2 Præ. Sicures naturales subduntur diuinæ
prouidentia, ita & res humana: sed illi soli effectus

naturales ex suis causis certitudinaliter procedunt
secundum ordinem diuinæ prouidentia, qui ex
suis causis necessario producantur: cum igitur ef-
fectus praedestinationis qui est salus humana, non
necessario, sed contingenter ex causis proximijs
eueniat, vt qd ordo praedestinationis nō sit certus.
¶ 3 Præ. Si aliqua causa habeat certitudinē ad ali-
quē effectū, effectus ille ex necessitate provenit,
nisi aliquid possit resistere virtuti agentis, sicut dis-
positiones in corporibus inferioribus inueniuntur
resistunt interdum actioni corporum celestium, vt
non producant proprios effectus quos necessario
producerent, nisi esset aliquid resistens: sed praedi-
stinationi diuinæ nihil potest resistere, Voluntas
enim eius qd resistit: vt dī Ro. 9. Sicut hēt certum
ordinē ad effectū suū, effectus eius necessario pro-
ducat. Sed dicebat, qd praedestinationis certitudo
ad effectū, est cū praesuppositione causæ secun-
dæ.

¶ 4 Sed contra, Omnis certitudo qd est cū suppo-
sitione alicuius, non est certitudo absoluta, sed con-
ditionalis, sicut nō est certū si sol causet fructum
planta, nisi cum hac conditione, si virtus genera-
tiua in planta fuerit bene disposita, pp hoc quod
dispositio solis ad effectum praedictum praesuppo-
nit virtutem plantæ quali causam secundam. igitur
certitudo praedestinationis sit cum praesuppo-
sitione secundæ causæ, nō est certitudo absoluta,
sed conditionalis tñ, sicut in me est certitudo qd
Soerates mouet si currit, & qd ille saluabitur, si
parabit se, & ita nō est in diuina praedestinatione
certitudo de saluandis quā in me, qd est absoluta.

¶ 5 Præ. Sob 33. dī. Conteret multos & innume-
rabiles, & stare faciet alios pro eis, quod exponit
Greg. dicit. Locum vitæ a ijs cadentibus dī. igitur
fuit: sed locus vitæ, est ad quē praedestinatio ce-
dinat, ergo a praedestinationis effectus praedestina-
tus deficere pot, & sic nō est certa praedestinatio.

¶ 6 Præ. Secundum Ansel. Eadem est veritas p-
destinationis & propositionis de futuro: sed pro-
positio de futuro nō habet certam & determinatam
veritatem, sed variari potest, vt patet p. Paul.
in lib. Peribet. & in 2. de Generati. vbi dicit, quod
futurus quis incedere, non incedet, ergo nec veritas
praedestinationis certitudinem habet.

¶ 7 Præ. Aliquis praedestinatus quandoq; est in
peccato mortali, sicut patet de Paulo, qn ecclesia
persequatur: potuit autē in peccato mortali peccare
seuerare vsq; ad mortem, vel statim tñ interire
quorum vtrolibet positio praedestinatio effectum
suum non consequeretur. ergo possibile est praedi-
nationem non consequi effectum suum, & sic
dicendum, quod cum dicitur qd praedestinatus in
peccato mortali potest mori, si accipiatur libere
dicunt prout stat sub forma praedestinationis, sic
composita, & falsa, si autem accipiatur prout con-
sideratur sine tali forma, sic est diuisa & vera.

¶ 8 Sed contra, in tormis illis quæ nō possunt
moueri a subiecto, non differt virtū aliquid a subiecto
subiecto sub forma considerato, vel sine forma
vtriusq; n. modo hęc est falsa, coruus niger potest
esse albus: sed praedestinatio est talis forma, qd nō
potest a subiecto vel praedestinatio remoueri, ergo
praedicta distinctio in proposito locū non habet.

¶ 9 Præ. Si aternū cōiungat t. p. ali cōtingentia, non
erit t. pale & cōtingens: sicut patet de creatura
est t. pale, quāuis claudat in sua rōne essentia De
aeterna & est cū t. pale & similiter millio, quæ
portat effectū t. palem: sed praedestinatio quæ
importat aliquid aternū, tñ cum hoc etiam
portat

Enchiri. ca.
108. tom. 3.

Magist. li. 1.
Sent. Epil.
41.

In li. de cor-
rectione &
gratia. c. 13.
tom. 7.

portat effectum temporalem. ergo totum hoc qd est praedestinatio erit temporale & contingens, & ita non habebit certitudinem.

¶ 10 Præ. Quod potest esse & nō esse. non hēt aliam certitudinē: sed praedestinatio Dei de salute alicuius potest esse & non esse. Sicut enim potuit ab aeterno praedestinare & non praedestinare, ita & nunc potest praedestinare & non praedestinare, eū in aeternitate non differat praesens, praeteritum, & futurū. ergo praedestinatio nō habet certitudinē.

CONTRA, est quod super illud quod dicitur Rom. 8. Quos praesciuit & praedestinavit, &c. dicitur gl. praedestinatio est praescientia & praeparatio beneficiorum Dei, qua certissime liberantur quicumque liberantur.

¶ 1 Præ. Illud cuius veritas est immobilis, oportet esse certū: sed veritas praedestinationis est immobilis, ut dicit Aug. in lib. de praedestinatione sanctorum. ergo praedestinatio habet certitudinem.

¶ 2 Præ. Cuiusque contenti praedestinatio, ab aeterno convenit: sed qd est ab aeterno invariabile est. ergo praedestinatio invariabilis est, & ita certa.

¶ 3 Præ. Praedestinatio includit praescientiam, ut patet ex glossa inducta: sed praescientia habet certitudinem, ut probat Boet. in 3. de Consola. ergo & praedestinatio.

RESPON. dicendum, qd duplex est certitudo. scilicet cognitionis & ordinis. Cognitionis quidē certitudo est, qn cognitio nō declinat in aliquo ab eo, qd in reinvenit: sed hoc modo existimatur de re sicut est: & qd certa existimatio hō de re praecipue p causam rei, ideo tractum est nomen certitudinis ab ordine causae ad effectū, ut dicat ordo causae esse ad effectū certus, qn eā infallibiliter effectū producit. praescientia ergo Dei, qd non importat vniuersaliter habitudinem causae respectu horū, quorū est, nō considerat in ea nisi certitudo cognitionis tñ: sed praedestinatio, qd praescientia includit & habitudinem causae ad ea quorum est, addit, in quantum est directio siue praeparatio quadā, & sic pōt in ea considerari supra certitudinē cognitionis, certitudo ordinis de qua solū certitudo praedestinationis hic quaerimus: de certitudine. n. cognitionis ipsa inuenta patere pōt ex his qd dicta sunt, cū de scientia Dei quaeretur. Sciendū est aut, qd cū praedestinatio sit quaedā prouidentiae pars, sicut sū suam rationem super prouidentiam. addit, sic & certitudo eius supra certitudinem prouidentiae. Ordo. n. prouidentiae dupliciter certus inuenit. Vno mō, in particulari, qn. s. res. quae a diuina prouidentia in finē aliquem ordinantur, absq; defectu ad finē illū particularē deueniunt, sicut patet in motibus celestibus, & in oībus, quae necessario aguntur in natura. Alio mō, in vniuersali & nō in particulari, sicut videmus ī generabilibus & corruptibilibus, quorū virtutes qnq; deficiunt a proprijs effectibus, ad quos sunt ordinatae sicut ad p̄prios fines, sicut virtus formatiua deficit qnq; a perfecta cōsumatione membrorū: sed tamen ipse defectus diuinitus ordinat ad aliquē finē, ut patet ex dictis dū de prouidentia ageretur, & sic nihil pōt deficere a generali fine prouidentiae, quis qnq; deficiat ab aliquo particulari fine: sed ordo praedestinationis est certus nō solū respectu vniuersalis finis, sed et respectu particularis & determinati: qd ille qd est ordinatus per praedestinationē ad salutem, nunq; deficit a cōsecutione salutis. Nect tñ hoc modo certus est ordo praedestinationis, sicut erat ordo prouidentiae: qd in prouidentia ordo non erat certus respec-

A ctū particularis finis, nisi qn causa proxima necessario producebat effectum suū: in praedestinatione autem inuenitur certitudo respectu singularis finis, & tamen causa proxima. s. liberum arbitriū non producit effectum illum nisi cōtingēt. Unde difficile v̄ concordare infallibilitatem praedestinationis, cum libertate arbitrii. Non enim potest dici, quod praedestinatio supra certitudinem prouidentiae nihil aliud addit, nisi certitudinem praescientiae, ut si dicatur quod Deus ordinat praedestinatum ad salutem, sicut & quemlibet alium: sed cum hoc praedestinatio scit quod nō deficiet a salute: sic enim dicendo non diceretur praedestinatus differre a nō praedestinato ex parte ordinis: sed tñ ex parte praescientiae euentus, & sic praescientia esset causa praedestinationis: nec praedestinatio esset per selectionem praedestinantis, quod est contra auctoritatem scripturae, & dicta sanctorum. unde praeter certitudinem praescientiae ipse ordo praedestinationis habet infallibilem certitudinē, nec tñ causa proxima salutis ordinatur ad eam necessario: sed contingēt. s. liberum arbitriū. Quod hoc modo potest considerari. Inuenimus enim ordinem cōpossibilem esse respectu alicuius dupliciter. Vno modo, in quantum vna causa singularis producit effectum suum ex ordine diuinae prouidentiae. Alio modo, qn ex cōcursu causarū multarum contingētium, & deficere possibiliū, peruenitur ad vnum effectum: quarū vnam quāque Deus ordinat ad cōsecutionem effectus loco eius, quae deficit, vel ne altera deficiat. sicut videmus, quod omnia singularia vnius speciei sunt corruptibilia, & tñ per successionem vnius ad alterum potest in eis sū numerum saluari perpetuitas speciei, diuina prouidentia taliter gubernante, quod non oīa deficiant vno deficiente, & hoc modo est in praedestinatione liberum enim arbitriū deficere potest a salute, tñ in eo, quē Deus praedestinat, tot alia adminicula praeparat, quod vel non cadat, vel si cadat, quod refurgat: sicut exhortationes, & suffragia orationum, donum gratiae, & alia huiusmodi, quibus Deus adminiculatur homini ad salutem. Si ergo consideremus salutem respectu causae proxima, scilicet liberi arbitrii non habet certitudinem, sed contingētiam. Respectu autem causae primae, quae est praedestinatio, habet certitudinem.

B sed tñ ex parte praescientiae euentus, & sic praescientia esset causa praedestinationis: nec praedestinatio esset per selectionem praedestinantis, quod est contra auctoritatem scripturae, & dicta sanctorum. unde praeter certitudinem praescientiae ipse ordo praedestinationis habet infallibilem certitudinē, nec tñ causa proxima salutis ordinatur ad eam necessario: sed contingēt. s. liberum arbitriū. Quod hoc modo potest considerari. Inuenimus enim ordinem cōpossibilem esse respectu alicuius dupliciter. Vno modo, in quantum vna causa singularis producit effectum suum ex ordine diuinae prouidentiae. Alio modo, qn ex cōcursu causarū multarum contingētium, & deficere possibiliū, peruenitur ad vnum effectum: quarū vnam quāque Deus ordinat ad cōsecutionem effectus loco eius, quae deficit, vel ne altera deficiat. sicut videmus, quod omnia singularia vnius speciei sunt corruptibilia, & tñ per successionem vnius ad alterum potest in eis sū numerum saluari perpetuitas speciei, diuina prouidentia taliter gubernante, quod non oīa deficiant vno deficiente, & hoc modo est in praedestinatione liberum enim arbitriū deficere potest a salute, tñ in eo, quē Deus praedestinat, tot alia adminicula praeparat, quod vel non cadat, vel si cadat, quod refurgat: sicut exhortationes, & suffragia orationum, donum gratiae, & alia huiusmodi, quibus Deus adminiculatur homini ad salutem. Si ergo consideremus salutem respectu causae proxima, scilicet liberi arbitrii non habet certitudinem, sed contingētiam. Respectu autem causae primae, quae est praedestinatio, habet certitudinem.

C Ad PRIMVM ergo dicendum, quod verbum illud Apocal. potest intelligi vel de corona iustitiae praesentis, vel de corona gloriae. Ut rolibet autem modo si intelligatur, sū hoc dī accipere vnus coronā alterius altero cadente, in quantum bona vnius alteri profunt, vel in auxiliū meriti, vel et in auxiliū gloriae propter cōnexionem charitatis, quae facit omnia bona membrorum ecclesiae communia esse, & ita cōtingit quod vnus coronā alterius accipit, dum aliquo per peccatum cadente, & ita prēmium meritorū nō consequente alius fructū percipit de meritis, quae ille habuit, sicut et percipisset alio persistente. Nec ex hoc sequitur, quod praedestinatio casetur. Vel potest dici, quod vnus coronam alterius accipere dicitur, non quod aliquis coronam, quae est ei praedestinata amittit, sed quia qnque aliquis amittit coronam sibi debitā secundum praesentem iustitiam, & alius in locum eius substituitur ad supplendā numerum electorum: sicut in locum angelorum cadentium sunt homines substituti.

D Ad II. dicendum, qd effectus naturalis qui ex di. Quast. dif. S. Tho. TT 2 uina

in sup. s. de
causa. Boet.
lib. 3. de Cons.
sol. p̄p̄ia. 6.
& p̄p̄ia.

gratia est necessarium necessitate conditionata, quamvis non absoluta.

¶ 5 Sed contra, Omnis necessitas carens principio & sine & in medio coniuncta, est simplex & absoluta & non conditionata: sed talis necessitas est necessitas praecientiae cum sit aeterna, ergo est simplex & non conditionata.

¶ 6 Prae. Quolibet numero finito potest esse aliquis maior: sed numerus praedestinatorum est finitus, ergo eo potest esse aliquis maior, ergo non est certus.

¶ 7 Prae. Cum bonum sit communicativum sui, infinita bonitas non debet ponere terminum suae communicationi: sed praedestinati divina bonitas se maxime communicat, ergo non est eius finitudo certum praedestinatorum numerum.

¶ 8 Prae. Sicut factio rerum est ex voluntate divina, ita & hominum praedestinatio: sed Deus potest facere plura quam fecit, Subest enim ei cum voluerit posse, ut dicitur Sap. 12, ergo similiter non tot praedestinat, quam plures possit praedestinare: & sic idem quod prius.

¶ 9 Prae. Quicquid Deus potuit, adhuc potest: sed Deus potuit ab aeterno illum praedestinare quem non praedestinavit, ergo modo potest praedestinare eum: & sic potest fieri additio numero praedestinatorum.

¶ 10 Prae. In omnibus potentibus non sunt praedeterminata ad unum quod potest esse, potest non esse: sed potentia praedestinantis ad praedestinatorum, & potentia praedestinati ad consequendum praedestinationis est, & sunt huiusmodi: quia & praedestinat voluntate praedestinat, & praedestinitus voluntate effectum praedestinationis consequitur, ergo praedestinitus potest non esse praedestinitus, & non praedestinitus potest esse praedestinitus: & sic idem quod prius.

¶ 11 Prae. Lucas, super illud, Rumpatur autem rete eorum, dicitur gl' in Ecclesia circumcisionis rumpitur rete, quia non tot intrant de Iudaeis, quot apud Deum erant ad vitam praedestinati, ergo numerus praedestinatorum potest diminui: & ita non est certus.

SED CONTRA dicit Aug. in lib. de Correctione & gratia. Certus est praedestinatorum numerus, qui nec augetur potest, nec minuitur.

¶ 2 Prae. Aug. in Eschididici. Suprema Hierusalem mater nostra civitas Dei, nec civitum suorum numero sitate fraudabitur, aut uberiori etiam copia fortasse regnabit: sed eius illius sunt praedestinati, ergo numerus praedestinatorum non potest augetur, nec minui: & ita est certus.

¶ 3 Prae. Quicumque est praedestinitus ab aeterno, est praedestinitus, sed quod est ab aeterno est immutabile, & quod non fuit ab aeterno nunquam potest esse aeternum, ergo ille qui non est praedestinitus, nunquam potest esse praedestinitus, nec converteri.

¶ 4 Prae. Omnes praedestinati cum corporibus suis erunt post resurrectionem in caelo empyreo: sed locus ille est finitus, cum omne corpus sit finitum, duo etiam corpora glorificata, ut communiter dicitur non possunt esse simul, ergo oportet esse praedestinatorum numerum determinatum.

RESPON. Dicendum, quod quidam circa hanc questionem distinguunt dicentes, quod numerus praedestinatorum certus est, si loquamur de numero numerate sine de numero formaliter, non autem est certus, si loquamur de numero numerato, siue materialiter accepto, puta, si diceret quod certus est effectus certum praedestinitos, non autem certus est quod sint illi centum: & illud dicitur occasione vi sumere ex verbo Augustini superius inducto, in quo innuitur, quod unus amittere possit, & alius assumere praedestinatorum coronam, numero tot praedestinato

A rü nullatenus variari: sed si haec opinio loquatur de certitudine per comparationem ad causam primam, scilicet Dei praedestinantem, ipsa apparet absurda. Ipse enim Deus habet certam cognitionem de numero praedestinatorum formalium, & materialium, scilicet, n. quor & qui salvandi sunt, & utriusque infallibiliter ordinat, ut sic quantum est ex parte Dei respectu utriusque numeri inveniatur certitudo non solum cognitionis, sed et ordinis: sed si loquamur de certitudine numeri praedestinatorum per comparationem ad causam proximam salutis humanae, ad quam praedestinatio ordinatur, non erit idem iudicium de numero formalium, & materialium. Numerus enim materialium aliquo modo subiacerit voluntati humanae, quae est variabilis, in quantum salus uniuscuiusque est sub libertate arbitrii constituta, sicut sub causa proxima, & sic numerus materialium aliquo modo certitudine caret: sed numerus formalium nullo modo cadit sub voluntate humana, eo quod nulla voluntas se extendit per modum causalitatis alicuius ad totam integritatem numeri praedestinatorum, & ideo numerus formalium remanet omnimode certus, & sic potest praedicta distinctio sustineri, ita tamen quod simpliciter concedatur, quod uterque numerus ex parte Dei certitudine habet. Sciendum est autem, quod numerus ex praedestinatorum si in hoc dicitur esse certus, quia additionem, vel diminutionem non patitur. Secundum autem hoc patebitur additionem, si aliquis praedestinitus posset fieri praedestinitus, quod esset contra certitudinem praecientiae, vel reprobationis: sed hoc autem posset diminui si aliquis praedestinitus posset fieri non praedestinitus, quod est contra certitudinem praedestinationis, & sic patet, quod certitudo numeri praedestinatorum colligitur ex duplici certitudine, scilicet ex certitudine praedestinationis, & certitudine praecientiae, vel reprobationis: sed haec duae certitudines distinctae sunt, quia certitudo praedestinationis est certitudo cognitionis, & ordinis, ut dictum est, certitudo autem praecientiae est certitudo cognitionis tantum. Non enim Deus praedeterminat ad peccandum homines reprobos, sicut praedestinitos ordinat ad merendum.

AD PRIMUM ergo dicitur, quod auctoritas illa est intel ligenda non de numero praedestinatorum, sed de numero eorum, qui sunt in statu praesentis iustitiae: quod patet ex glossa interlinearibus, quibus dicitur, numero etiam numerato. Numerus autem iste, & augetur, & minuitur, quia est praefinitio Dei, quae est finitudo praedestinatorum nunquam fallatur de finitudo, n. quod uno tempore sint plures, alio pauciores, vel et deminuit per modum sententiae aliquid certum numerum finitudo inferiores convenienter, quod definitio mutari potest: sed praedestinitus aliquid per modum consilii finitudo superiores, & haec definitio invariabilis est, quia dicit Greg. Mutat sententiam, sed non consilium.

AD SECUNDUM dicendum, quod nulla preparatio disponit aliquid ad habendam aliquam perfectionem, nisi suo tempore, sicut naturalis complexio disponit puerum ad hoc, quod sit fortis, vel sapiens, non quidem tempore pueritiae, sed tempore perfectae aetatis. Tempus autem habendi gratiam est simul cum tempore preparationis naturae: unde non potest inter utrumque aliquod impedimentum intercedere, & sic in quocumque invenitur preparatio naturae invenitur, & gratia, sed tempus habendi gloriam non est simul cum tempore gratiae: unde inter utrumque potest medium impedimentum intercedere, & propter hoc non est necessarium, quod praedestinitus qui habet gratiam sit habiturus gloriam.

AD TERTIUM dicendum, quod non est, neque ex defectu

Quaest. dist. S. Tho. IT 3 gra

Cap. 19. in 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. p. q. 23. ar. sic. 8

Ar. praed.

20. mors. 6. 23. in med.

gratiae, neque ex defectu dantis gloriam, quod habens gratiam gloria priuetur: sed ex defectu recipientis in quo impedimentum interuenit.

AD QVARTVM dicendum, quod ex hoc ipso quod ponitur aliquis esse praescitus, ponitur non habiturus finalem gratiam, cum cognitio Dei feratur super res futuras, sicut super praesentia, ut alibi dictum est. & ideo sicut hoc quod est non esse habiturus finalem gratiam, est impossibile ei quod est esse praedestinatum, quamuis sit in se possibile: ita esse habiturus finalem gratiam, est impossibile ei quod est esse praescitum, quamuis in se sit possibile.

AD QVINTVM dicendum, quod non est defectus ex diuina scientia, quod tale scitum à Deo non sit necessarium simpliciter, sed est defectus ex causa proxima. Aeternitatem autem, ut sit sine principio, & sine fine sine durans in medio, habet praedicta necessitas ex diuina scientia quae est aeterna, non ex causa proxima, quae est temporalis, & mutabilis, & ideo non est simpliciter necessaria.

AD SEXTVM dicendum, quod quamuis de ratione finiti numeri non sit quin possit esse aliquis maior: tamen hoc potest esse ex aliquo alio. sicut in mobili- tate diuina praesentia: ut in proposito apparet. sicut quod aliqua quantitate in rebus naturalibus accepta non possit alia maior inueniri, non est ex ratione quantitatis, sed ex ratione rei naturalis.

AD SEPTIMVM dicendum, quod bonitas diuina non communicat seipsum nisi secundum ordinem sapientiae. hic est enim optimus communicandi modus. Ordo autem diuinae sapientiae requirit, ut omnia sint facta in numero & pondere & mensura, ut dicitur Sap. 9. & ideo conuenit diuinae bonitati, ut sit certus praedestinatorum numerus.

AD OCTAVM dicendum, quod sicut ex dictis patet, quis de quolibet absolute cõcedi potest, quod Deus potest eum praedestinare vel non praedestinare, in supposito quod praedestinauerit, non potest non praedestinare vel e conuerso, quia non potest esse mutabilis. & ideo ad cõter quod hec, Deus potest non praedestinatum praedestinare, vel praedestinatum non praedestinare, in sensu cõposito est falsa, in diuiso uera. & ideo omnes locutiones illae quae sensum cõpositum implicent, sunt falsa simpliciter. unde non est cõcedendum, quod numero praedestinatorum possit fieri additio vel subtractio, quia additio praesupponit illud cui sit additio & subtractio illud a quo subtrahitur: & eadem ratione non potest cõcedi, quod Deus possit plures praedestinare quã praedestinet vel pauciores. nec est simile quod inducit de factione, quia factio est actus quidam, qui terminatur ad effectum exteriorẽ, & ideo quod Deus facit primo & post non facit aliquid, non ostendit aliquam mutationem in ipso: sed in effectu solũ: sed praedestinatio & praescientia & hmoi sunt actus intrinseci quibus non potest esse variatio sine mutatione Dei, & ideo nihil quod ad variationem horum actuum pertinet, cõcedi debet.

AD NONVM autem & decimum, patet responsio per hoc, quod procedunt de potentia absoluta non facta aliqua praesuppositione.

AD VNDECIMVM dicendum, quod illa intelligenda est, quod non intrant tot de Iudaeis quos sunt omnes qui praordinati sunt ad vitam, quia non solum Iudaei sunt praedestinati, vel potest dici quod non loquitur de praordinatione praedestinationis: sed preparationis qua per legem disponebatur ad vitam. Vel potest dici quod non intrauerunt in primitiua ecclesia tot, quia cum plenitudo gentium intrauerit, tunc omnis Israel saluus fiet in ecclesia finali.

Utrum praedestinitis certa sit sua praedestinatio.

QVINTO quaeritur, utrum praedestinitis sit certa sua praedestinatio. Et videtur quod sic: quia ut dicitur prima Ioan. 3. uñctio docet nos de omnibus, & intelligitur de omnibus pertinentibus ad salutem: sed praedestinatio maxime pertinet ad salutem, quia est causa salutis. ergo per uñctionem receptam, omnes homines certi redduntur de sua praedestinatione. ergo &c.

¶ 2. Præter. Diuinae bonitati conuenit, cuius est optima optimo modo facere ut homines optimo modo ducat ad praemium: sed optimus modus videtur ut unusquisque sit certus de suo praemio: ergo unusquisque certus redditur, quod ad praemium perueniet, qui illuc est perueniturus, & sic iam quod prius.

¶ 3. Præter. Dux exercitus omnes quos a scribit ad meritum pugnae, a scribit etiam ad praemium ut sciat sunt certi de merito, sic sint certi de praemio: sed homines certi sunt, quod sunt in statu merendi. ergo & certi sunt quod ad praemium peruenient.

SED CONTRA Ecclesiasti. 9. Nemo scit uitam odium vel amore dignus sit.

RESPON. Dicendum, quod non est Deo inueniens alicui suam praedestinationem reuelare: sed secundum legem communem, non est conueniens, ut omnibus reueletur duplici ratione. Quarum prima potest sumi ex parte eorum, qui non sunt praedestinati. si enim omnibus praedestinitis sua praedestinatio nota esset, tunc omnibus non praedestinitis certum esset se praedestinitos esse, ex hoc quod se praedestinitos neciunt, & hoc quodammodo eos in desperationem induceret.

Secunda ratio potest sumi ex parte praedestinatorum. securitas enim negligentiam parat. Si autem certi essent de sua praedestinatione, securi essent de sua salute, & ideo non tantam sollicitudinem haberent ad vitanda peccata. Et propter hoc diuina prouidentia salubriter est ordinatum, ut homines suã praedestinationem vel reprobationem ignorent.

AD PRIMVM dicendum, quod cum dicitur quod uñctio &c. intelligendum est de illis, quorum cognitio ad salutem pertinet, non de omnibus quae secundum se ad salutem non pertinent. Cognitio autem praedestinationis non est necessaria ad salutem, & si praedestinatio sit necessaria.

AD SECVM dicendum, quod non est conueniens modus dandi praemium, certitudo praemio habendo certitudine absoluta. Sed conueniens modus est, ut illi cui praemium praeparatur, certitudo conditionata, hoc est quod perueniet, nisi ex seipso deficiat, & talis certitudo uñctio praedestinato per uirtutem spei infunditur.

AD TERTIVM dicendum, quod hoc non potest alicui per certitudinem esse notum, utrum sit in statu merendi, quamuis ex aliquibus coniecturis hoc possit probabiliter existimare. habitus autem merendi cognoscitur, nisi per actus. Actus autem merendi gratuitarum maximam similitudinem habent ad actus uirtutum acquiratarum, ut non possit de facili per huiusmodi actus de gratia certitudo haberi, nisi forte ex reuelatione certitudo accipitur speciali priuilegio. Et praeterea in pugna exercitus ille, qui est a duce exercitus ad pugnam accipitur, non certificatur de praemio, nisi conditionate: quia non coronabitur, nisi qui legitime certauerit.

Q. de scientia Dei, art. 11.

Ex ar. p. 10.

Ang. mo. Sec. d. in. a. fi. mo.

In se. d. in. a. fi. mo.

Art. 1.

ARTICVLVS VI.

Utrum sanctorum precibus prædestinatio iuari possit.

¶ Exo queritur, utrum prædestinatio possit iuari precibus sanctorum. & videtur quod nõ. quia eisdem est adiuuari & impediri: sed prædestinatio non potest impediri aliquo. ergo nec adiuuari.

¶ 1 Præ. Illud quo posito vel remoto nihilominus alterum habet suum effectum, non iuuat ipsum: sed prædestinatio oportet quod suum effectum habeat cum falli non possit, siue oratio fiat siue non. ergo prædestinatio orationibus nõ iuuatur.

¶ 2 Præ. Nihilum æternum præceditur ab aliquo temporali: sed oratio est temporalis, prædestinatio autem est æterna. ergo prædestinationem oratio præcedere non potest, & ita nec adiuuare.

¶ 3 Præ. Membra corporis mystici gerunt in se similitudinem membrorum corporis naturalis, ut patet 1. Cor. 12. sed vnum membrum in corpore naturali non acquirit perfectiõnem sibi debitam, nec suam per alterum. ergo nec in corpore mystico: sed membra corporis mystici maxime perficiuntur per prædestinationis effectus. ergo vnus homo non iuuatur ad effectus prædestinationis consequendos precibus alterius.

SED CONTRA, est quod dicitur Gen. 24. quod Isaac rogauit dñm pro Rebecca vxore sua &c. & dedit conceptum Rebecca, & ex illo cõceptu natus est Iacob qui ab æterno prædestinatus fuerat, nec vnquam fuisse prædestinatio impleta nisi natus fuisset. ergo oratione Isaac est impetratum. ergo orationibus prædestinatio iuuatur.

¶ 2 Præ. In quodam sermone de cõuersione sancti Pauli, legitur quasi ex persona domini dicentis ad Pauli, Nisi Stephanus seruus meus orasset pro te, disposuisti in mente mea perdere te. ergo oratio Stephani Pauli a reprobatione liberauit. ergo & per eam est prædestinatus, & sic idem quod prius.

¶ 3 Præ. Aliquis potest alii mereri primam gratiam, ergo eadem ratione & finale: sed quicunque gratiam finalem habet est prædestinatus. ergo aliquis potest iuari precibus alterius ad hoc quod sit prædestinatus.

¶ 4 Præ. Greg. orauit pro Traiano & cum ab inferno liberauit, ut Damasc. narrat in quodam sermone de mortuis, & ita videtur quod liberatus sit a societate reprobatorum orationibus Greg. & sic idem quod prius.

¶ 5 Præ. Membra corporis mystici sunt similia membris corporis naturalis: sed membrum vnũ iuuatur per alterum in corpore naturali. ergo etiã in corpore mystico, & sic idem quod prius.

RESPON. Dicendum, quod prædestinatione iuari precibus sanctorum dupliciter potest intelligi. videlicet vno modo, quod orationes sanctorum iuuent ad hoc, quod alijs prædestinet: & hoc non potest esse verũ, neque de orationibus sicut in propria natura existunt, quia ipsales sunt, prædestinatio autem æterna: neque est sicut in quod existunt in prescencia Dei, quia prescencia meritorum vel priorum vel aliorum non est causa prædestinationis, ut supra dictum est. Alio modo, potest intelligi prædestinationem precibus sanctorum posse iuari, quod oratio iuuat ad consequendum prædestinationis effectum, sicut aliquis iuuatur in instrumento, quo suũ opus perficit, & sic est inquisitio de hac quæst. ab omnibus, quod Dei prouidentiam circa res humanas posuerunt: sed diuersimode est ab eis determinatũ. Quidã n. attendentes immobilitatem diuinæ ordi-

nationis posuerunt, quod oratio vel sacrificiũ, vel huiusmodi in nullo prodesse potest, & hæc dicitur fuisse Epicureorũ opinio, qui omnia immobiliter venire dicebant, ex dispositione superiorum corporũ, quod Deus nominabant. Alij autem dicebant, quod secunduũ hoc sacrificia, & orationes valent, quia per huiusmodi mutatur præordinatio eorũ, ad quos pertinet disponere de actibus humanis, & hæc dicitur fuisse opinio Stoicorũ, qui ponebant res omnes regi quibusdã spiritibus, quos Deos vocabant, & cum ab eis esset prædefinitum orationibus, & sacrificiis poterat obtineri, quod talis definitio mutaretur placatis Deorũ animis, ut dicebant, & in istam sententiam quasi videri incidisse Auic. qui in fine suæ Metaphysicæ ponit quod omnia, quæ aguntur in rebus humanis, quorũ principiuũ est voluntas humana, reducuntur in animarũ celestiuũ voluntates. Ponit n. corpora celestia esse animata, & sicut corpus celeste habet influentiã super corpus humanũ, ita anima celestes sicut cum habent influentiã super animas humanas, & quod ad imaginationem earũ sequitur omnia, quæ in his inferioribus eueniunt, & ideo sacrificia, & orationes valent sicut cum ad hoc, ut huiusmodi animæ concipiant ea, quæ nobis volumus euenire: sed istæ positiones a fide sunt alienæ, eo quod prima positio tollit libertatẽ arbitrii. Secunda autem tollit prædestinationis certitudinẽ, & ideo est aliter dicendũ. scilicet quod prædestinatio diuina numquam mutatur: sed tamen orationes, & alia opera bona valent ad consequendum prædestinationis effectum. In quolibet n. ordine causarũ attendendus est nõ solum ordo primæ causæ ad effectũ, sed et ordo secundæ causæ ad effectum, & ordo est causa primæ ad secundam, quia causa secundæ non ordinatur ad effectum, nisi ex ordinatione causæ primæ. Causa autem prima dat secundæ quod influat super causatũ suũ, ut patet in lib. de Causis. Dico igitur, quod prædestinationis effectus est salus humana, quæ a Deo procedit sicut a causa prima, sed eius possunt esse multe alię causæ proximæ quasi instrumentales, quæ sunt ordinatæ a diuina prædestinatione ad salutem humanam, sicut instrumenta applicantur ab artifice ad effectum artis explendum: vnde sicut prædestinationis diuinæ est effectus quod ille saluetur, ita & quod per orationes tales, vel merita talia saluetur, & hoc est Gregor. dicit in 1. lib. Dial. quod ea, quæ sancti viri orando efficiunt, ita prædestinata sunt, ut precibus obtineantur propter quod, ut dicit Boet. in li. 3. de Consol. Preces enim rectæ sunt, in efficaces esse non possunt.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod nihil est, quod ordinem prædestinationis possit infringere, & ideo impediri non potest: sed multa sunt, quæ ordi- ni prædestinationis subiacent, ut causæ medię, & ista sunt, quæ dicuntur iuuare prædestinationem modo prædicto.

AD SECUNDUM dicendum, quod ex quo præscitum est, quod talis orationibus talibus saluetur, non possunt orationes remoueri, nisi prædestinatione remota, sicut nec salus humana, quæ est prædestinationis effectus.

AD TERTIUM dicendum, quod ratio illa procedit quod oratio non iuuat prædestinatione quasi causa, & hoc concedendum est.

AD QUARTUM dicendum, quod effectus prædestinatidnis, qui sunt gratia, & gloria, non se habent per modum perfectionis primæ, sed per modum perfectionis secundæ: membra autem corporis naturalis, quamuis non inuenitur ab inui-

Quæst. dist. S. Tho. TT 4. ccm

Et libro 10. cap. 1.

In propo. 1. 10. 1. inter opes Arist.

In fi. illius

In corp. arc.

Aug. 1. ser. mo. de ho. Steph. me. die illis q. inuocatis a filijs re. mo. 10.

In ser. pro. de ho. in. me. illis.

In virtut. in. habent. in. possit. in. ritudo. in. aliq. in. aliq. in. aliq. in. aliq.

Art. 1.

cem in perfectionibus primis consequendis, iuuantur tamen ad inuicem, quantum ad perfectiones secundas: & est etiam aliquod membrum in corpore, quod primo formatum inuadit ad formationem aliorum membrorum, scilicet cor. vnde ratio procedit ex falso.

PRIMUM autem in contrarium concedimus. **AD SECUNDUM** dicendum, quod Paulus nunquam fuit reprobatus secundum dispositionem diuini consilii, quod est immutabile: sed solum secundum dispositionem diuinae sententiae, quae accipitur, secundum inferiores causas, quae quandoque mutantur. vnde non sequitur quod ratio fuerit causa praedestinationis, sed quod inuenerit solum ad praedestinationis effectum.

AD TERTIUM dicendum, quod quamuis praedestinatio, & finalis gratia conuertantur, non tamen oportet quod quicquid est causa gratiae finalis quocumque modo sit etiam causa praedestinationis, sicut patet ex praedictis.

In cor. ar. 6
Art. 2.

AD QUARTUM dicendum, quod quamuis Traianus esset in loco reproborum, non tamen erat simpliciter reprobatus. Praedestinatum enim erat quod precibus Greg. saluaretur. Quintum concedimus.

QVÆSTIO VII.

De libro vitae.

In octo articulos diuisa.

- ¶ Primo enim quaeritur, Vtrum liber vitae sit aliquid creatum.
- ¶ Secundo, Vtrum liber dicatur in diuinis personaliter vel essentialiter.
- ¶ Tertio, Vtrum liber vitae approprietur filio.
- ¶ Quarto, Vtrum liber vitae idem sit quod praedestinatio.
- ¶ Quinto, Vtrum liber vitae dicatur respectu vitae increatae.
- ¶ Sexto, Vtrum liber vitae respectu vitae in creaturis dicatur.
- ¶ Septimo, Vtrum liber vitae dicatur simpliciter respectu vitae gratiae.
- ¶ Octauo, Vtrum sicut dicitur liber vitae, possit dici etiam liber mortis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum liber vitae sit aliquid creatum.

8. p. q. 19. ar.
tic. 8.

Questio est de libro vitae. Et primo quaeritur. Vtrum liber vitae sit aliquid creatum. Et videtur quod sic, quia Apoc. 20. super illud. Alius liber apertus est, qui est liber vitae, dicit glo. 1. Christus qui tunc apparebit potens, & tunc dabit vitam: sed Christus in iudicio in forma humana erit, quae non est aliquid increatum. ergo liber vitae nihil increatum dicit.

Glo. ordinata
sibi.

¶ 2 Praet. Gregorius in Moralibus dicit, quod liber vitae dicitur ipse iudex venturus, quia quisquis eum viderit mox cuncta quae fecit ad memoriam reuocabit: sed Christo datum est iudicium secundum humanam naturam, vt patet Ioan. 5. Potestatem dedi ei iudicium facere, quia filius hominis est. ergo Christus secundum humanam naturam est liber vitae, & sic idem quod prius.

¶ 3 Praet. Liber dicitur ex hoc quod est receptius scripturae: sed receptiuum dicitur aliquid ex potentia materiali quae in Deo esse non potest. ergo liber vitae non dicitur aliquid increatum.

¶ 4 Praet. Liber cum importet quaedam collectionem, designat distinctionem, & differentiam: sed in natura increata quae est simplicissima, nulla diuersitas inuenitur. igitur liber ibi dici non potest.

¶ 5 Praet. In quolibet libro differt scriptura libri

F ab ipso libro. Scriptura autem libri dicitur figura quibus cognoscimus, quae in libro scripta sunt, & leguntur. Idem autem quibus Deus res cognoscit, non sunt aliud quam diuina essentia, ergo ipsa natura increata liber dici non potest. Sed dicitur, quod quamuis in natura diuina non sit aliqua realis differentia, est tamen ibi aliqua differentia secundum rationem.

¶ 6 Sed contra. Quod est secundum rationem solum, est in intellectu nostro tantum. Si igitur differentia quam liber requirit, est solum secundum rationem, oportet quod sit tantum in intellectu nostro liber vitae, & ita non erit quod increatum.

G ¶ 7 Praet. Liber vitae videtur esse cognitio diuina de saluandis. Cognitio autem saluandorum est scientia visionis continentur, cum enim anima Christi omnia in verbo videat, & Deus cognoscit scientia visionis, videtur etiam quod numerum electorum cognoscat, & omnes electos. ergo anima Christi liber vitae dici potest, & sic est aliquid creatum.

¶ 8 Praet. Eccl. 23. dicitur. Haec omnia liber vitae nouum & vetus testamentum: sed haec solum quae creatum. ergo liber vitae dicitur quid creatum.

¶ 9 Praet. Liber videtur ex eo dici quod in eo est aliquid scriptum, scriptura autem aliquam differentiam requirit: vnde & intellectus noster in principio propter sui puritatem comparatur libro in qua nihil est scriptum: sed diuina natura multo est purior, & simplicior, quam intellectus noster. ergo non potest dici liber.

¶ 10 Praet. Liber est ad hoc quod in eo legatur: sed non potest dici, quod diuina natura sit liber, quia ipse in seipso legatur, vt per Aug. patet, quod dicit, quod non dicitur ideo liber vitae, quia aliquid in seipso legatur ad hoc, quod cognoscatur in seipso: prius nesciuit: similiter nec potest dici liber, quia alius in eo legatur. Nullus enim potest legere aliquid nisi ubi inuenitur aliqua difformitas, sicut in charta non scripta nihil legitur propter sui uniformitatem. ergo diuina natura increata liber dici non potest.

¶ 11 Praet. A libro non accipitur cognitio de rebus tanquam a causa rerum, sed tanquam a signo: sed in Deo accipitur scientia de rebus non quod a signo, sed quasi a causa. ergo liber vitae diuina cognitio dici non potest.

¶ 12 Praet. Nihil est signum sui ipsius, liber autem est signum ipsius veritatis. Cum ergo Deus sit ipsa veritas, non potest ipsemet liber dici.

¶ 13 Praeterea. Alio modo est scientia principum liber quam magister: sed omnis sapientia dicitur esse a Deo, tanquam a magistro. non ergo quasi a libro.

¶ 14 Praet. Alio modo presentatur res in speculo quam in libro: sed Deus dicitur speculum, scientia tunc. 7. propter hoc quod res omnes representantur in ipso. ergo non debet dici liber.

K ¶ 15 Praet. Ab vno libro originali etiam qui transcribuntur, libri dicuntur: sed mentes humanae angelice quodammodo transcribuntur a mente diuina dum ab ea cognitione de rebus accipiunt: si ergo mens diuina liber vitae dicitur, & mentes creatae libri debent dici, & sic liber vitae non solum per dicitur quid creatum.

¶ 16 Praet. Liber vitae videtur importare representationem vitae, & quandam causalitatem ad vitam: sed hoc totum conuenit Christo secundum hominem, quia etiam in ipso sicut in exemplari representatur omnis vita graue, & glorie, vt dictum est Moy. Exod. 2. 1. 2. 3.